

Ballar sense gravetat o la insuportable lleugeresa de l'ésser

forats de cuc

M'hi jugo el que sigui. La vostra primera aproximació a la física newtoniana contenia la fórmula $P = mg$, acompanyada d'un pla inclinat. I és que, quan parlem de forces, la gravetat figura en primer terme.

No obstant això, si ens situem en un marc purament experimental, són la dansa i altres «arts del moviment» que posen al límit la relació entre l'ésser humà i la gravetat. Ho fan i ho han fet de molt diverses maneres però trobo especialment pertinents, per la seva estreta relació amb la ciència, les experiències a bord de vols parabòlics. Avions comercials especialment redissenyats s'enlairen fins al límit de l'atmosfera. Des d'aquella alçada i durant una desena de segons, el tripulant levita lliurement per l'interior de la nau. Esgotat el lapse de temps, aquest percep sobtadament i amb tots els seus òrgans la brutalitat d'una força el doble d'intensa que la de la gravetat. Queda aleshores aparatosament enganxat al casc de l'avió durant una altra quinzena de segons. En cada trajecte, la seqüència es repeteix gairebé vint vegades, sense treva ni descans.

Al meu entendre, l'experiment supera l'interès científic. La japonesa Setsuko Ishiguro també ho ha vist així. Ha volgut alliberar-se de la gravetat i esdevenir criatura celestial, almenys per uns segons. Científic o no, qui més qui menys, tothom ha somniat viure aquesta situació. En concret, la ballarina ha estudiat els antics murals de les divinitats voladores (*Hiten*, en japonès) dedicades a dignificar la figura de Buda i a preservar-ne el llegat. Les

criatures neden a través de l'aire tot fent piruetes. Llencen flors i escampen encens. Ishiguro va preparar dos vols parabòlics per a la seva companyia de dansa i així recrear els moviments de les divinitats dels murals budistes.

El vídeo d'Ishiguro que filma aquests vols inspira una pau i un benestar essencialment orientals. Existeixen altres experiències artístiques amb matisos ben diferents dins el programa Microgravity Interdisciplinary Research d'un consorci europeu format per quatre associacions d'art (cap d'elles espanyola). El consorci obre anualment una convocatòria internacional a artistes per finançar vols parabòlics amb sortida des de la mítica estació Yuri Gagarin de l'agència espacial MIR. Dins aquest programa, destaca el cas de la francesa Kitsou Dubois que treballa en el territori frontera entre circ i dansa. La ballarina i la seva companyia van exercitar-se per reproduir dins l'avió les mateixes piruetes que fan a la Terra i, alhora, també van preparar a l'aire noves coreografies per a futurs espectacles a la Terra. Els resultats fins i tot han acabat revertint en un grup de neurocientífics de l'Imperial College de Londres per estudiar la relació

entre psicomotricitat i gravetat. És gràcies a aquesta força que tenim dreta i esquerra, dalt i baix. Sota condicions de microgravetat, quedem desorientats. Perdem tota referència i el medi ens apareix tremendament hostil.

La visió angelical d'Ishiguro se'ns desdibuixa encara més si ens fixem en el treball del català Marcel·lí Antúnez. L'artista també ha participat en aquest programa europeu. Va pujar a l'avió vestit amb una armadura, l'exosquelet, i tenia programats diversos moviments quotidians realitzats a la Terra. El dramatisme en la impossibilitat de fer els moviments preprogramats es percep clarament en les filmacions que hi ha al seu web i que també es poden veure en l'espectacle *Transpèrmia*. L'absència de gravetat en els límits de l'atmosfera esdevé aleshores un infern.

Per tant, tot i el patiment d'aquells alumnes de batxilerat poc amics de la física newtoniana, crec que no hem de desestimar l'opció de continuar vivint tocant de peus a terra. Avui dia resulta, qui sap en un futur, més confortable que ser als núvols. I sort en tenim de bojos com en Marcel·lí que ens ho recorden.

Josep Perelló

Fotograma de la peça *Hiten* de Setsuko Ishiguro, gentilesa de l'artista. Tots els drets reservats